Anul al 55-lea — 16 Pagini — EXEMPLARUL: în România: 3 lei, în străinătate: 6 lei — 16 Pagini — Nr. 29 Duminică 30 Ianuarie 1938 — P IIII

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

„ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Lucrări de interes public

Programele de lucrări publice sunt la ordinea zilei mai în toate statele. Ele apar, în unele privinţi, ca o reeditare — în forme mai modeste — a diverselor planuri cincinale sau patruanuale, experimentate, în perioada de după războiu, mai ales în ţările cu regimuri dictatoriale ,în dublul scop: de-a înzestra ţara respectivă cu tot ce-i este necesar, spre a o face cât mai înfloritoare, cât mai puternică şi cât mai capabilă de a-şi acoperi singură nevoile, apelând cât mai puţin şi chiar de loc la pieţele străine şi, în acelaş timp, ca un mijloc de rezistenţă în perioadele de criză, prin întreţinerea activităţilor economice cu ajutorul iniţiativelor constructive, susţinute de stat.

Necesitatea adoptării unor asemenea programe de lucrări s'a pus şi la noi. Ba, exponenţii unora din guvernările recente n'au pregetat chiar să se împăuneze cu meritul executării unor asemenea programe.

Fapt e, că în direcţiunea lucrărilor de interes public, la noi sunt atât de multe şi atât de mari goluri de împlinit, încât greutatea ar fi tocmai alegerea şi ierarhizarea lor în ordinea de preferinţă dictată de importanţa şi urgenţa lor.

Când, după indicaţiile Suveranului, prima alegere s'a oprit la nevoia drumurilor şi a înzestrărilor chemate să apere sănătatea populaţiei, toată lumea a fost de acord că alegerea a fost bine făcută ,de îndată ce rezolvarea ambelor nevoi angajează interesele cele mai vitale ale întregei naţiuni. Şi alăturea de aceste nevoi sunt atâtea altele, cu acelaş caracter de urgenţă şi de generalitate.

Rezolvarea lor cere, însă, timp, metodă şi mai ales bani.

Până la punerea în lucrare a măsurilor chemate să împlinească nevoile cele mari, nu înseamnă, însă, ca nevoile minore şi oarecum locale să fie total neglijate, mai ales când neîmplinirea lor s'ar solda cu pagube materiale şi morale, care depăşesc cu mult ceeace s'ar cheltui pentru satisfacerea lor.

Acesta este cazul cu nevoia rectificării cursului principalelor noastre râuri, cum şi cu asanarea terenurilor inundabile. Suprafeţe imense de cultură şi gospodării din zeci de sate şi târguşoare cad pradă în fiecare an puhoaielor de apă, din cauza cursurilor neregulate ale apelor care le străbat, precum alte zeci de mii de hectare sunt răpite culturii, mai ales pe litoralul dunărean, din cauza întârzierii lucrărilor de asanare. Pagubele materiale încercate de populaţie şi de economia ţării de pe urma inundaţiilor se ridică în fiecare an la sute de milioane. Totuşi, cu o nepăsare condamnabilă, ne mulţumim să înregistrăm prăpădul, fără să luăm nici o măsură serioasă pentru înlăturarea lui, deşi el se repetă cu regularitate catastrofală de sute de ani şi deşi numai cu valoarea pagubelor încercate într'un singur an s'ar putea împlini cel puţin jumătate din lucrările de apărare necesare.

Lucrul ar fi şi mai lesnicios ,dacă s'ar fi aplicat măcar obligaţiunile din legea agrară, care cheamă la cooperare cu Statul pentru executarea unor astfel de lucrări şi pe proprietarii riverani.

Statele neutre şi Liga Naţiunilor

OXO

Ieri s'au întrunit la Geneva delegaţii la Societatea Naţiunilor ai statelor neutre, spre a se consulta asupra adoptării unui punct de vedere comun, în chestiunea reformei pactului. Aceşti delegaţi ai statelor libere de orice alianţă au fireşte preocupări deosebite în amănunte, potrivit intereselor lor regionale sau naţionale, dar în general tendinţa lor comună este de a-şi apăra neutralitatea şi de a evita, în cazul unei viitoare conflagraţii europene, să fie amestecate într'un conflict, care le-ar primejdui existenţa naţională.

Credincioase, ca state mici, spiritului pacific şi egalitar al pactului Societăţii Naţiunilor, ele au fost printre cei mai stăruitori partizani ai instituţiei dela Geneva.

Incercarea neisbutită a sancţiunilor, cursa înarmărilor a marilor puteri europene, perspectiva din ce în ce mai probabilă a unui conflict general, le determină, însă, ca rămânând în Ligă să caute totuşi a evita urmările obligaţiilor art. 16 din pact, potrivit căruia, în caz de agresiune neprovocată, statele neutre ale Societăţii Naţiunilor sunt îndatorate să aplice agresorului sancţiuni economice şi financiare, să permită trecerea pe teritoriul lor a oricărui membru al Societăţii, care ia parte la o acţiune comună pentru a asigura respectarea dispoziţiilor pactului şi să recurgă eventual chiar la sancţiuni militare.

Această din urmă măsură nu este obligatorie, ci constitue o simplă recomandaţie, dar în fapt poate fi impusă de solidaritatea cu ceilalţi membri ai Ligii şi de mişcările opiniei publice internaţionale.

In încordarea generală de astăzi este explicabil ca statele neutre să cântărească cu grijă toate urmările eventuale ale unei acţiuni colective a Ligii.

In reuniunea de ieri statele conferinţei de Oslo — Suedia, Norvegia, Danemarca şi Olanda — au susţinut punctul de vedere că sancţiunile economice şi financiare trebue să devină facultative. Păstrându-şi astfel dreptul de apreciere pentru cazul când consiliul Ligii ar decide sancţiuni economice şi financiare, aceste state îşi vor putea menţine neutralitatea sau vor putea interveni pe această cale contra agresorului, după cum le vor dicta interesele lor naţionale. Un asemenea sistem ar potoli desigur temerile neutrilor, dar ar micşora eficacitatea acţiunii colective într'o măsură care echivalează cu suprimarea ei.

Belgia, la rândul ei, are preocupări speciale. Aşezată la punctul de ciocnire al forţelor în conflict ale Puterilor occidentale, ea este interesată în deosebi la dreptul de trecere al armatelor sau forţelor aeriene franceze, germane sau engleze pe teritoriul său în atmosfera ei.

In 1936 Belgia şi-a proclamat neutralitatea. Dar această neutralitate nu este o neutralitate contractuală, ci o neutralitate armată, proclamată unilateral de statul belgian. Ea a fost completată printr'o serie de angajamente de neagresiune şi de asistenţă din partea Franţei, Angliei şi Germaniei, cari s'au îndatorat, unilateral şi ele, să nu atace teritoriul belgian şi să dea ajutor Belgiei, în cazul când ar fi atacată.

Belgia rămâne însă membră a Societăţii Naţiunilor şi, cu acest titlu, este obligată să acorde dreptul de trecere pe teritoriul său forţelor armate, cari i-ar veni în ajutor în caz de agresiune. Spre a împăca obligaţiile sale de stat neutru cu calitatea sa de membru al Ligii, Belgia îşi rezervă

(Continuare in pagina 2-a)

Raidul Roma-Rio de Janeiro

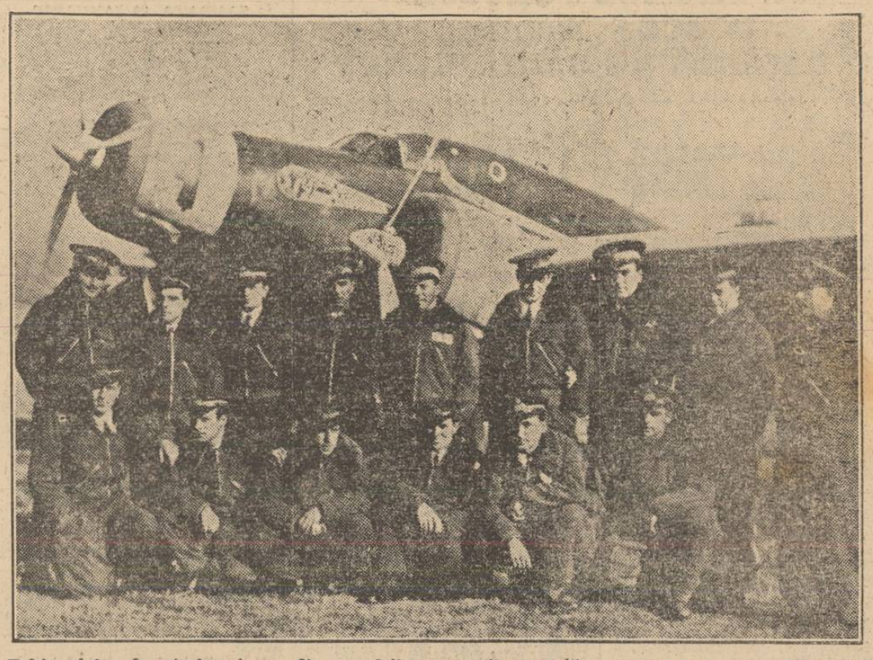

Echipagiul celor trei avioane din escadrila „şoarecilor verzi", care vor traversa Atlanticul, zburând întâi pe deasupra Saharei şi de pe ţărmul african, la Rio de Janeiro, în America de Sud. Colonelul Biseo, căpitanul Moscatelli şi locotenentul Bruno Mussolini vor fi conducătorii raidului.

POLITICA ŞI STILISMUL

Ştirile privitoare la accentuarea propagandei „stiliştilor" — adepţii vechiului calendar — în judeţul Neamţ, aduc din nou în discuţie o gravă problemă căreia, se pare, guvernanţii nu i-au dat toată atenţia cuvenită.

Propaganda pornită din Basarabia a prins rădăcini aiurea, graţie partidelor politice democratice — scrie un ziar — care s'au întrecut în a promite cea mai mare libertate „stiliştilor" numai să le dea voturile...

Noi am atras în nenumărate rânduri atenţia autorităţilor administrative, şcolare şi bisericeşti şi am arătat necesitatea unei acţiuni de luminare a maselor şi de îndreptare a celor ce au apucat pe căi greşite.

Am cerut celor în drept să asculte cu răbdare plângerile ori obiecţiunile celor induşi în eroare şi să le explice, pe înţelesul lor, punctele ce le provoacă nedumeriri, căutând — în deosebi preoţii — să-şi apropie sufletele celor rătăciţi din pricina neştiinţei.

După sângeroasele tulburări dela Albineţ, noi am protestat împotriva faptului că autoritatea administrativă încuraja faţiş provocările propagandiştilor „stilişti".

Că politicianismul are partea lui mare de vinovăţie în întreţinerea acestei atmosfere de agitaţie, care contribue la întinderea contagiunei stiliste, dovedesc constatările d-lui Sergiu Roşca, dela „Institutul social român din Basarabia":

„După trecerea a trei ani de zile se putea constata cu bucurie, că o bună parte din creştini ascultau de biserică şi frecventau sfintele slujbe pe stil nou.

Nemulţumirile dela început par'că dispăruseră, pentru un moment, pentruca în 1926—27 să izbucnească cu mai multă putere. Cauza e cunoscută. Este

(Continuare in pagina 2-a)

Noul şef suprem al marinei americane

Sâmbătă, culorile vice-amiralului Claude C. Bloch vor fi ridicate solemn pe catargul cuirasatului „California". Amiralul Bloch urmează amiralului Hepburn, în postul de şef suprem al marinei „Unchiului Sam".

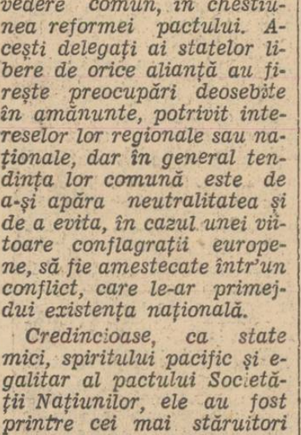

Amiralul CLAUDE BLOCH

XOX

Greva electricienilor din Mexic

Mexico, 27 (Rador). — In urma grevei electricienilor, aproximativ 70.000 lucrători au rămas fără lucru în statul Cihuahua.

Printre aceştia se află minerii dintr'o sută de mari mine. Sunt temeri că minele vor fi inundate, din cauza lipsei curentului electric, care pune în funcţiune pompele.

GROAZNICĂ EXPLOZIE LA ARSENALUL ARDEER, DIN SCOŢIA

ŞAPTE MORŢI ŞI NUMEROŞI RĂNIŢI

Londra, 27 (Rador). — O explozie de o violenţă extraordinară s'a înregistrat, azi după amiază, la arsenalul Ardeer din Scoţia.

Explozia a fost atât de puternică încât toate casele din localitatea Irvine, situată la o distanţă de cinci kilometri, au fost sguduite, multe din din ele având geamurile sparte.

După ultimele ştiri, o a doua explozie s'ar fi produs puţin mai târziu.

Populaţia din Irvine, în majoritate femei şi copii, căci bărbaţii erau plecaţi la lucru, a ieşit pe străzi înebunită de spaimă.

Flăcări de peste 60 metri înălţime se ridică spre cer din direcţia Ardeer.

Intreaga regiune este învăluită în nouri negri de fum.

Se pare că explozia a provocat un adevărat dezastru. Nu se cunosc deocamdată amănunte, se afirmă însă că numărul victimelor ar fi extrem de ridicat. Pagubele materiale ar fi deasemeni enorme.

ŞAPTE MORŢI ŞI NUMEROŞI RANIŢI

Londra, 27 (Rador). — Se precizează că în explozia dela arsenalul Ardeer şase lucrători şi o femee au fost omoriţi. Numeroase persoane au fost rănite.

Explozia s'a produs în laboratorul de nitroglicerină. Laboratorul şi o clădire învecinată au fost distruse.

Arsenalul Ardeer, care fabrică explozibile în mari cantităţi, este una din cele mai mari uzine de acest gen din întreaga lume.

Senzaţionala sinucidere a unui deputat american

Washington, 27 (Radio Central). — *In timpul unui banchet, dat de mai mulţi colegi în cinstea deputatului Kenney, acesta a părăsit, la un moment dat, sala de mâncare şi s'a aruncat dela al şaselea etaj al hotelului în care fusese aranjat banchetul.*

Cauzele sinuciderii constitue o enigmă pentru toţi cari au cunoscut pe Kenney.

Sinuciderea a produs mare impresie în sânul congresului, care a ridicat şedinţa în semn de doliu amânându-se astfel citirea declaraţiei preşedintelui Roosevelt cu privire la înarmarea Statelor-Unite.

IN MEMORIAM...

Piatra fundamentală a unui far ridicat în amintirea Ameliei Earhardt, foarte aproape de locul unde se crede că a dispărut marea aviatoare, în insula Howland (Pacific).

XXX●XXX

Când se va retrage d-rul Schacht dela banca Reichului

Berlin, 27 (Radio Central). — *Din sursă bine informată, se anunţă că d-rul Schacht va pleca în Martie dela conducerea Băncii Reichului.*

Ştirea după care d-rul Schacht ar urma să fie numit la conducerea Băncii reglementelor internaţionale nu se confirmă.

XOXOXOX

Un spectator inoportun

Obiectivul fotografic a surprins pe acest „poliţeman" englez, în momentul când, cuviincios şi grav, poftеşte mascota unei echipe sportive — o raţă — să părăsească terenul pe care tocmai se disputa un match de football pentru „Cupa Angliei"

Jocul a fost întrerupt şi cei 60.000 de spectatori au aşteptat împreună cu jucătorii, până ce mascota a înţeles că n'are ce căuta pe teren.

Aurora boreală nu s'a văzut şi in România?

Corespondenţii ziarului nostru ne scriu că da, şi arată anume cum au văzut-o

Telegramele din străinătate au arătat, pe larg, în ce chip a fost văzut în Europa, — în noaptea de 25 Ianuarie, — fenomenul constituit de aurora boreală.

Lucrul, considerat în sine, nu poate fi socotit ca ceva excepţional, deoarece nu este nou, iar manifestările sale sunt suficient cunoscute în lumea cercetătorilor. Toate lucrările de specialitate, — fără să fi stabilit, însă, cauzele, — precizează că aurora boreală ca şi cea australă, constituie un fenomen banal, în regiunile situate lângă poli, şi că el e cu atât mai frecvent cu cât vecinătatea polilor e mai mare.

Aurora boreală şi cea australă au aspecte foarte schimbătoare; cel mai comun aspect e acela al unor arcuri luminoase, izolate sau suprapuse, cari se menţin în regiunile polare, uneori, timp de câteva zile şi cari aruncă asupra pământului o bizară strălucire alburie roşiatică.

In toate regiunile, fenomenul are ca origină vibraţiile magnetismului terestru cari, în asemenea împrejurări, acţionează violent şi în mod neregulat acul busolei, făcându-l să joace nebuneşte.

*

Ceeace a dat un caracter excepţional aurorei boreale de acum câteva zile este doar împrejurarea că ea a fost văzută pe o considerabilă suprafaţă, trecând de Europa Centrală şi ajungând, — cel puţin cum au arătat telegramele de până acum, — până în Italia şi poate pe ţărmul nordic al Africii.

N'am primit, până în momentul când scriem aceste rânduri, nicio comunicare a Observatorului astronomic cuprinzând observaţiunile sale de ordin ştiinţific asupra fenomenului văzut din România.

Nu ne îndoim însă, că lucrul văzut de populaţia noastră rurală din anumite regiuni, a făcut o profundă impresie, dat fiind caracterul lui de unic şi cunoscută fiind, pe de altă parte, credulitatea înclinată spre superstiţie a ţărănimii simple de pretutindeni.

In aşteptarea comunicatului Observatorului astronomic, — al cărui cuprins, desigur, nu va fi lipsit de interes, — reproducem mai jos două relatări, făcute de corespondenţii noştri din două puncte ale ţării, unul din Topliţa-Română (jud. Ciuc), iar celalt din Comăneşti (jud. Bacău).

Iată ce ni se scrie din Topliţa-Română:

APARIŢIA UNUI RAR FENOMEN CERESC

Topliţa-Română, 26 Ian.

In noaptea de 25 Ianuarie, pe la ora 22.30, s'au văzut, spre Nord de Topliţa, deasupra munţilor Călimani, nouri roşii asemenea celor ieşiţi dintr'un crater de vulcan în acţiune. Intr'o parte s'a putut observa un fum alb. Viziunea miraculoasă era în flacări, şi s'a strecurat, după răstimp de o oră, spre Est.

Inălţimea la care ea a apărut, deasupra munţilor Călimani, era de vreo 890 m. Lăţimea coloanei era ca de vreo 400 m.

*

Dacă din Topliţa-Română lucrul ne este dat ca „o viziune miraculoasă", cealaltă corespondenţă lasă să se vadă că trimiţătorul ei şi-a dat seama despre ce este vorba, dar a adăogat o notă specială, decurgând din superstiţia populară:

FENOMEN METEOROLOGIC FOARTE RAR

Comăneşti, 26 Ian.

In noaptea de 25 c., pe la orele 1.30—2, s'a văzut pe cer, în partea de Nord-Vest, mai pronunţat spre Nord, o iluminaţie puternică, determinată de aurora boreală.

Iluminaţia a ţinut vreo 30 minute.

Populaţia comentează acest fenomen al naturii ca un semn prevestitor de vremuri rele.

*

Aşteptăm să primim comunicări şi de la ceilalţi corespondenţi ai noştri, din localităţile unde faptul a putut fi observat, spre a ne da seama ce aspect a avut fenomenul în ţara noastră.

Un rar fenomen atmosferic la Paris

Paris, 27 (Rador). — *Azi la ora 13 şi 30, după o dimineaţă plină de soare, cerul s'a întunecat acoperindu-se de nori negri. Apoi s'a petrecut un fenomen atmosferic extrem de rar în acest anotimp: fulgere uriaşe urmate de trăznete grozave au brăzdat văzduhul.*

O ploaie torenţială, însoţită de grindină, a căzut în urmă, stingherind mult circulaţia în centrul capitalei.

Echiparea infanteriei moderne

Infanteria engleză a fost de curând echipată cu un nou tip de „bărci pneumatice", din cauciuc, pentru traversarea râurilor. Fiecare luntre suportă doi oameni complet echipaţi.

SCRISORI DIN ROMA

CLERUL ŞI STATUL

de N. de ALDISIO

Roma, Ianuarie

Cititorul îşi va aminti, desigur, de luptele violente ce s'au desfăşurat până în 1929 în Italia, între partidul popular—sprijinit de cler—şi partidul fascist. Ne întrebam dacă lucrurile nu vor ajunge la o persecuţie a Bisericii de către Stat, sau, cel puţin, la un violent antagonism care ar fi falsificat mecanismul vieţii naţionale, căci poporul italian a rămas adânc legat de religia sa.

Vaticanul, ca şi Palatul Veneţiei au înţeles pericolul şi de aceea s'a semnat în 1929, faimosul tratat dela Latran, care pecetluieşte împăcarea dintre Biserică şi Stat, şi care a sublimat deasemenea, dispariţia oricărei influenţe a partidului popular. De atunci, şi în ciuda câtorva fricţiuni în privinţa instrucţiei religioase în şcoale şi a asistenţei religioase pentru tinerii înregimentaţi în formaţiile partidului fascist, a domnit tot timpul pacea. Pacea şi chiar o strânsă colaborare. Recent, am avut un exemplu care a impresionat mult spiritele în Italia. In adevăr, se sărbătorea la Roma succesul bătăliei grâului, această mare bătălie angajată de fascism acum câţiva ani şi care tinde să facă Italia să nu mai depindă de străinătate, în ce priveşte aprovizionarea ei cu cereale. In prezenţa ministrului german al agriculturii, d. Darre, Ducele a împărţit daruri ţăranilor,

(Continuare in pagina 2-a)

Acordul militar franco-sovietic va fi denunţat

Budapesta, 27 (Rador). — **Ziarul „Esti Ujsag" anunţă din Paris că în cercurile politice franceze se vorbeşte despre o apropiată denunţare a acordului militar dintre Franţa şi Uniunea Sovietelor.**

PE UNDE A BÂNTUIT FURTUNA...

O furtună grozavă a prăpădit plaja-promenadă din Aberystwyth (Anglia), pricinuind pagube de peste 4 milioane de frs.